

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Центр болгаристики та балканських досліджень
імені Марина Дринова

Харківське міське товариство болгарської культури
імені Марина Дринова

Болгарська академія наук
Інститут історичних досліджень
Комісія істориків Україна – Болгарія
Община Панагюриште

ДРИНОВСЬКИЙ ЗБІРНИК ТОМ VII

ИЗДАТЕЛСТВО НА БАН
„Проф. МАРИН ДРИНОВ“

Харків – Софія • 2014

Рекомендовано Науковою радою Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова (протокол № 2 від 6 жовтня 2014 р.)

Редакційна рада

М. Г. Станчев (Україна) – голова, Д. Айдачич (Сербія), П. Бахмайер (Австрія),
І. Тодев (Болгарія), Н. Белішки (Болгарія), Л. В. Горіна (Росія),
І. Ілчев (Болгарія), К. Косев (Болгарія), Г. Марков (Болгарія),
Ю. М. Могарічев (Україна), В. Ю. Саленков (Україна), Ю. Є. Хидзик (Україна),
Н. Н. Червенков (Молдова), Г. Й. Чернявський (США).

Редакційна колегія

Страшнюк С. Ю., доц., к.і.н. (головний редактор, Харків); Стоянов І., проф., д.і.н. (заст. головного редактора, Велико Тирново); Сорочан С. Б., проф., д.і.н. (заст. головного редактора, Харків); Ченчик Д. В., доц., к.і.н. (відповідальний секретар, Харків); Бурдяк В. І., проф., д. політ. н. (Чернівці); Віднянський С. В., проф., д.і.н. (Київ); Гришина Р. П., проф., д.і.н. (Москва); Дроснева Е., доц., д-р (Софія); Козлітін В. Д., проф., д.і.н. (Київ); Кравченко В. В., проф., д.і.н. (Едмонтон); Куделко С. М., проф., к.і.н. (Харків); Мартем'янов О. П., доц., к.і.н. (Харків); Микитенко О. О., п.н.с., д.ф.н. (Київ); Мілова М. І., проф., д.політ.н. (Одеса); Мільчев В. І., проф., д.і.н. (Запоріжжя); Муртузалієв С. І., проф., д.і.н. (Москва); Наумов С. О., проф., д.і.н. (Харків); Петков П. Ст., проф., д-р (Велико Тирново); Поліщук І. О., проф., д. політ. н. (Харків); Посохов С. І., проф., д.і.н. (Харків); Потрашков С. В., проф., д.і.н. (Харків); Пригарін О. А., доц., к.і.н. (Одеса); Радкова Р., проф., д.і.н. (Софія); Романюк О. І., проф., д.політ.н. (Харків); Тодоров І. Я., проф., д. і. н. (Ужгород); Торгіка О. О., проф., д.і.н. (Харків); Чижов О. П., доц., к.і.н. (Харків); Чорний Д. М., проф., д.і.н. (Харків); Чорний В. П., проф., к.і.н. (Львів), Яровий В. І., проф., д.і.н. (Київ).

Адреса редакційної колегії

Україна, 61022, Харків, м. Свободи, 6, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Центр болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова
Тел. / факс: (057)-707-55-47; E-mail: drinovcenter@gmail.com

Друкується за підтримки Болгарської академії наук та общини Панагюриште (Болгарія)

СВІДОЦТВО

ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ ДРУКОВАНОГО ЗАСОБУ МАСОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ Серія КВ № 122231-1115Р

ISBN: 978-954-322-812-6

- © Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2014
- © Константин Атанасов Жеков, художнє оформлення, 2014
- © Видавництво Болгарської академії наук імені проф. Марина Дринова, 2014

ДРАГОМАНІВСЬКІ СТУДІЇ

РЕЦЕНЗІЯ НА КНИГУ:

**Матеріали шостої та сьомої міжнародних наукових конференцій
«Драгоманівські студії» / Міністерство закордонних справ України,
Посольство України у Болгарії, Фундація «Мати Україна»,
Українська недільна школа. Софія: Бетапринт – Петрови и Сие, 2013. 200 с.**

В. М. Власенко

Традицією вже стали публікації раз на два роки матеріалів чергових міжнародних наукових конференцій «Драгоманівські студії». Ініціаторами й організаторами проведення наукових форумів декілька років поспіль є Фундація «Мати Україна» та Українська недільна школа. Партнерами останніх двох конференцій виступили знані не тільки в Болгарії, але і за її межами вищі навчальні заклади та наукові інституції – Софійський університет імені Святого Климента Охридського, Велико-Тирновський університет імені Святих Кирила і Мефодія й Асоціація українців в Болгарії, інформаційними партнерами – електронне видання «Українски вестни» та власний кореспондент УКРІНФОРМу в Болгарії О. Білик. Конференції відбулися за підтримки Міністерства закордонних справ України, Посольства України в Болгарії, Асоціації болгарсько-української дружби та співробітництва, Мітрейд ЕООД.

Рецензований збірник складається із матеріалів VI та VII міжнародних наукових конференцій, що відбулися 14 жовтня 2011 р. та 29 жовтня 2012 р. у Софії. Перший форум був приурочений до 20-річчя проголошення Незалежності України. Були оприлюднені привітання організаторам і учасникам конференції від Посольства України в Болгарії, Європейського конгресу українців та Сумського державного університету. Розпочалася конференція з круглого столу «Сучасна дипломатія: Україна – Болгарія». Доповіді виголосили Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Болгарія М. Балтажі та доцент Велико-Тирновського університету Є. Данков. Перший доповідач акцентував увагу на двох ювілеях – 30-річчя наукової діяльності М. Драгоманова, в тому числі і в Болгарії, та 20-річчя українсько-болгарських дипломатичних відносин (с. 11–13). Другий висвітлив окремі аспекти співробітництва між Україною та Болгарією у галузі філософії з XVIII ст. до сьогодення (с. 13–21). Під час круглого столу відбулася презентація книги «*Михайло Драгоманов. Бібліографія (1861–2011)*», що вийшла 2011 р. у дрогобицькому видавництві «Коло» накладом у 1 тис. примірників. Представила книгу керівник Української недільної школи в Софії А. Якімова (с. 22–24).

Перша секція конференції була приурочена до 170-річчя від дня народження М. Драгоманова. На її загальному засіданні були представлені розвідки професора Інституту філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка М. Карпенко «*М. О. Максимович і М. П. Драгоманов: наступність розвитку ідей Київської історико-філологічної школи в Університеті Святого Володимира*» (с. 25–32), А. Якімової «*До історії створення першого болгарського університету і дотичність М. П. Драгоманова до цього процесу*» (с. 32–39), доцента факультету слов'янської філології Софійського університету Л. Терзійської «*М. Драгоманов и младото поколение*» (с. 40–42), старшого наукового співробітника Інституту історії БАН Р. Конєвої «*Иван Шишманов – продължител на делото на Драгоманов във Фрайбург (1921–1924)*» (с. 42–48), викладача Софійського університету В. Драгулєвої та голови Європейського конгресу українців Я. Хортяні «*До 90-річчя з дня народження Наталії Драгоманової*» (с. 49).

У межах першої секції відбулися засідання трьох підсекцій. Перша була присвячена культурологічному підходу при викладанні мови і літератури. А. Якімова презентувала українсько-болгарський розмовник і словник «*Скажи це болгарською*» (автори Б. Сокіл, О. Сорока), який побачив світ 2011 р. у Тернополі (с. 50). Лектор Софійського університету, асистент кафедри слов'янської філології Львівського національного університету ім. І. Франка О. Сорока розповіла про клуб «*Благодатна середа*» – болгарський осередок

розвитку української мови, літератури та культури. Йшлося про перший проект софійських українців, який був започаткований одразу після відкриття спеціальності «україністика» на факультеті слов'янської філології Софійського університету (с. 51–54).

На засіданні другої підсекції «*Етнографічні рефлексії у ХХІ ст.*» були представлені доповідь аспірантки Етнографічного інституту БАН Т. Матанової «*Етнично себевзприемане и локална принадлежност при деца от украинно-български семейства*» (с. 55–60) та інформація заступника голови фундації «*Мати Україна*» О. Конової про друковане видання Асоціації болгарсько-української дружби «*Календар українців в Болгарії – 2012*» (с. 60–61). На засіданні третьої секції «*Україна у масмедійному і віртуальному просторі Болгарії*» була виголошена доповідь журналіста, видавця і редактора електронного видання «*Українски вести*» В. Жуківського про історію української преси в Болгарії (с. 62–68).

Друга секція «*Збереження етнонаціональної ідентичності українців у Болгарії*» розпочалася із презентації асистентом Софійського університету д-ром Р. Камберовою книги А. Якімової «*Українці в Болгарії: філософія історичного буття*» (с. 68–72). Далі були представлені розвідки асистента Почесного консула України в м. Пловдив М. Імреорової «*Пловдивський період Анни Воробйової*» (с. 72–77) та доцента Сумського державного університету В. Власенка «*Українська громада у Болгарії*» (за матеріалами паризького тижневика «Тризуб») (с. 77–93). Зауважимо, що не всі доповіді, зазначені у програмі конференції, були опубліковані у збірнику.

При відкритті VII Міжнародної наукової конференції були оприлюднені вітальні слова ректора Софійського університету професора І. Ілчева, Надзвичайного і Повноважного Посла України в Республіці Болгарія М. Балтажі, голови Світового конгресу українців Є. Чоля, декана факультету слов'янської філології Софійського університету професора П. Карагьозова, онуки відомого українського науковця і громадського діяча Н. Драгоманової-Бартлі, заступника голови фундації «*Мати Україна*» О. Коцевої. Розпочалася конференція з презентації Д. Радічковим книги К. Топалова «*Иван Шишманов. Избрани трудове*» (Софія: УИ «Св. Климент Охридски», 2012). Далі відбулося засідання круглого столу на тему «*Українсько-болгарські дипломатичні стосунки: історія та сучасність*». В обговоренні взяли участь болгарські науковці і журналісти та представники української діаспори в Болгарії. Професор Велико-Тирновського університету В. Бузов та доцент цього ж закладу Є. Данков виголосили доповідь «*Перспективи за сътрудничество между Украина и България в областта на философската култура и образование*» (с. 101–112), керівник Української недільної школи А. Якімова – «*Роль Івана Шишманова у виборі першого посла Української Народної Республіки в Болгарії*» (с. 112–115), журналістка Болгарського національного телебачення К. Дживанова – «*Професор Шишманов и есперантско движение в България в началото на 20-ти век*» (с. 115–119).

У збірнику представлені доповіді за двома секціями. Перша була приурочена до 150-річчя від дня народження видатного болгарського вченого і політичного діяча Івана Дмитровича Шишманова. Доцент факультету слов'янської філології Софійського університету Л. Терзійська зосередилася на висвітленні питання про характер творчих взаємовідносин між І. Франком та І. Шишмановим (с. 119–124), доцент Є. Данков розкрив тему «*Леся Украинка и философските ценности в духовната история на Украина и България*» (с. 124–133), директор бібліотеки Софійського університету д-р А. Ангелова розповіла про італійські видання в бібліотеці професора М. Драгоманова (с. 133–137), доктор філософії О. Маймескул (Швейцарія) проаналізувала діяльність М. Драгоманова у Швейцарії та наукову спадщину вченого у тамтешніх бібліотеках (с. 137–153), студент історичного факультету Софійського університету С. Іванов охарактеризував І. Шишманова як представника позитивізму в болгарській історіософії (с. 154–159), а лектор Софійського університету О. Сорока представила доповідь «*И. С. Свенцички – основоположникът на ливската научна българистика*» (с. 159–162).

На засіданні першої підсекції «*Культурологічний підхід до викладання української мови і літератури*» були оприлюднені доповіді доцента факультету слов'янської філології Софійського університету А. Стаменової про історію, сучасне становище та перспективи розвитку болгарської україністики (с. 162–167), викладача Софійського університету В. Драгулевої про минуле і сучасне в поезії Юрія Завгороднього (с. 167–169). Асистент фа-

культету слов'янської філології Софійського університету д-р Р. Камберова презентувала новий проект місцевих українців – електронне наукове видання – альманах «*Българска украинистика*», на сторінках якого публікуються праці з мовознавства, літературознавства, етнографії, фольклористики, історії, соціології та культурології (с. 169–173).

Друга підсекція «*Теорія і практика перекладу*» була представлена матеріалом перекладача М. Петкової-Базелкової «*Художествено претворяване на историческа реалност – црихи за превода от украински на български език на романа на Павло Загребелни «Роксолана»*» (с. 173–181). На засіданні третьої підсекції «*Етнографічні рефлексії у ХХІ ст.*» виконавчий директор Спільки українських організацій Болгарії А. Якімова виголосила доповідь про І. Шишманова та його рецепцію українського фольклору (с. 181–184). Четверта підсекція «*Україна у масмедійному і віртуальному просторі Болгарії*» представлена матеріалом журналіста, видавця електронного видання «*Украински вестни*» про висвітлення у тогочасній болгарській пресі сумної події – поховання М. Драгоманова у Софії (с. 184–195).

На засіданні другої секції «*Збереження етнонаціональної ідентичності українців у Болгарії*» були виголошені короткі повідомлення асистента Почесного консула України в м. Пловдив М. Імреорової про створення українсько-болгарського товариства «*Пловдив*» (с. 195–196), голови громадської організації «*Добруджа – Україна*» О. Дімітрової про діяльність болгарсько-українського товариства «*Добруджа – Україна*» (с. 196–197) та голови молодіжного відділення фундації «*Мати Україна*» Г. Анчева про Форум української молоді діаспори «*Львів 2012*» (с. 197).

Матеріали збірника свідчать про розширення кола учасників конференцій та урізноманітнення тематики доповідей. Сподіваємося, що у наступних конференціях візьмуть участь не тільки науковці з Болгарії, України та Швейцарії, але й українці із Македонії, Польщі, Росії, Румунії, Сербії, Словаччини, Словенії, Угорщини, Хорватії, Чехії, зарубіжні фахівці суспільно-політичних наук, у галузі яких залишив багату творчу спадщину Михайло Драгоманов.

Рецензований збірник заслуговує позитивної оцінки. Він приверне увагу фахівців з історії України та Болгарії, міжнародних відносин, слов'янознавства, україністики, мовознавства, літературознавства, етнографії, а також усіх, хто цікавиться історією та сучасністю українсько-болгарських відносин.